



ASIA Luonnonsuojelulain 78 §:n kiellosta poikkeaminen viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan osalta

VIREILLETULO 17.4.2024

HAKIJA Rajavartiolaitos
PL 3
00131 Helsinki

YHTEYSHENKILÖ



HAKEMUS

Rajavartiolaitos hakee Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta lupaa saada poiketa luonnonsuojelulain 78 §:n kiellosta. Poikkeuslupahakemus koskee viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, joka sijoittuu Imatran Kangaslammelle, rajavyöhykkeelle Suomen itärajan läheisyyteen rajamerkkien I/250-I/251 välille. Esteaidan toteuttaminen itärajalla voi heikentää luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteessä IV(a) mainitun viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa Imatran Kangaslammella.

Kangaslampi on suorantainen matala pieni lampi, joka on leveimmältä kohdaltaan noin 150 metriä. Lammella havaittiin 11.5.2023 kurnuttavan useita kymmeniä, jopa sata viitasammakkoyksilöä. Lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ei määritetty tarkemmin selvityksen yhteydessä, mutta Kangaslampi ja viereinen Kaarlampi yhdessä muodostavat merkittävän elinympäristön viitasammakoille. Lisääntymis- ja levähdyspaikkaa on näin ollen ainakin koko suorantainen alue lampineen.

Itärajan esteaidan vaatima tilantarve on rajaviivasta noin 26 metriä. Esteaitarakenne koostuu varsinaisesta aidasta, sen viereen sijoittuvasta metsäautotietasoisesta tiestä noin 8 metriä aidasta sekä tien länsipuolelle sijoittuvista kuivatusrakenteista ja maan alle sijoitettavista kaapeleista. Lisäksi näiden rakenteiden länsipuolelle raivataan puuton aukko teknistä valvontaa varten ja puunkaatumisvahinkojen estämiseksi.

29.5.2024

Rakennettava aita kiertää Kangaslammen rantaa pitkin. Rakennettava tiealue kiertää kauempaa ja rakennetaan noin 26–36 metrin päähän lammen rannasta. Rakentamisella voi olla sekä tilapäisiä että pysyviä vaikutuksia viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan. Aidan ja tien rakentamisesta saattaa koitua tilapäisiä valumavaikutuksia lampeen ja sitä ympäröivään suoalueeseen. Ojien kaivamisesta saattaa aiheutua pysyvää vaikutusta kuivumisen kautta. Mahdolliset lammen yli tehtävät silta-rakenteet tai penkereet saattavat pysyvästi muuttaa pienen osan viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikasta sille sopimattomaksi.

Esteaidan rakentaminen on rajaturvallisuuden takia olennaista rakentaa hakemuksessa esitetylle alueelle. Rajavartiolaitos katsoo, että tilanteessa ei ole luontodirektiivin artiklan 16 mukaisesti muuta tyydyttävää ratkaisua ja poikkeamista haetaan yleistä turvallisuutta koskevasta pakottavasta syystä. Esteaidan rakentaminen on välttämätöntä Suomen rajaturvallisuuden parantamiseksi.

Valtakunnallisella tasolla hanke on Suomelle merkittävä osa itsenäistä ja uskottavaa kykyä ylläpitää rajaturvallisuutta. Esteaita tehostaa rajavalvontaa sekä tukee merkittäväällä tavalla häiriötilanteiden hallintaa rajalla. Fyysinen esteaita on käytännössä välttämätön välineellistetyin tai laajan laittoman maahantulon tilanteessa. Esteaita myös vähentää Suomen riippuvuutta Venäjän rajavalvonnan tehosta. Suomella on oltava itsenäinen ja uskottava kyky ylläpitää rajaturvallisuuttaan.

Hakemuksen mukainen poikkeus ei haittaa viitasammakon suotuisan suojelun tason säilyttämistä sen luontaisella levinneisyysalueella, sillä lajin suojelutasoon ei kohdistu muutoksia valtakunnallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla. Hankkeen mahdolliset vaikutukset tällä alueella kohdistuvat ainoastaan yhteen lajin käyttämään elinympäristöön.

Paikkauskollisuudesta huolimatta viitasammakon tiedetään voivan myös asuttaa uusia lampia lisääntymislampien läheltä noin kilometrin säteellä. Mikäli lajin lisääntymis- ja levähdyspaikka Kangaslammella pieneltä osin heikentyisi, lammen ympärille jää viitasammakolle kosteaa elinympäristöä, jonne se pystyy siirtymään. Vaikutusten lieventämistimenpiteiksi esitetään rakentamisen ajoittamista mahdollisuuksien mukaan ajankohtaan, jolloin sammakot ovat maalla.

Viitasammakon suojelutaso on arvioitu Suomessa suotuisaksi. Lajin kannan koosta tai kehityksestä ei kuitenkaan ole saatavissa täsmällistä tietoa. Käsitys lajin suojelutasosta perustuu osin kahden perättäisen sammakko- ja matelija-atlastutkimuksen tuloksiin ja hajanaisiin luontoselvityksiin. Tietojen perusteella viitasammakon esiintymisalueessa ei ole

29.5.2024

tapahtunut huomattavaa muutosta viime vuosikymmeninä. Suomen raporteissa EU:n komissiolle luontodirektiivin toimeenpanosta kausilta 2001–2006 ja 2007–2012 lajin suojelun taso on arvioitu kaikilla mittareilla suotuisaksi. Myös vahvistamattomassa, kauden 2013–2018 raportissa lajin suojelun taso on kaikilla mittareilla suotuisa ja tulevaisuuden näkymät hyvät.

Poikkeuslupa pyydetään myöntämään hankkeen luonteen ja keston takia toistaiseksi, tai luonnonsuojelulain 83 §:ssä mainituksi enimmäismääräksi eli kymmeneksi (10) vuodeksi.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Oikeudelliset lähtökohdat

Viitasammakko (*Rana arvalis*) on luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n nojalla annetun luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 9 §:n perusteella Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävä eliölaji.

Luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin mukaan tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 78 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeus on tarpeen:

- 1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi;
- 2) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta;
- 3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erityäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- 4) näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta

29.5.2024

tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien kei-notekoinen lisääminen.

Ratkaisu

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) myöntää Rajavartiolaitokselle luonnonsuojelulain 83 §:n nojalla luvan poiketa luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentissa säädetystä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan osalta.

Lupa myönnetään seuraavin ehdoin:

- 1 Luvan nojalla saa heikentää ja hävittää viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa Imatran Kangaslammen alueella rajamerkkien I/250-I/251 välillä hakemuksen mukaisesti toteutettavan esteaidan rakentamiseksi.
- 2 Hakija vastaa siitä, että kaikki tämän luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 3 Luvan mukaista toimintaa harjoitettaessa lupapäätös tai sen jäljennös on pidettävä mukana (esimerkiksi mobiililaitteessa) ja näytettävä vaa-dittaessa.
- 4 Hakija vastaa tarvittavasta yhteydenpidosta maanomistajiin.
- 5 Hakijan tulee toimittaa Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle (viitteeksi KASELY/684/2024) selvitys tämä luvan käytöstä rakennustöiden val-mistumista seuraavan vuoden loppuun mennessä.
- 6 Kaakkois-Suomen ELY-keskus voi peruuttaa osittain tai kokonaan tä-män luvan, mikäli hakija ei noudata luvan ehtoja tai harjoittaa toimin-taa, jota tämä lupa ei kata.

Luvan voimassaolo

Lupa on voimassa 31.12.2033 saakka.

Päätöksen perustelut

Viitasammakko on arvioitu viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa (2019) elinvoimaiseksi (LC) lajiksi. Lajin suojelutaso on arvioitu suotoiseksi ja kehityssuunta vakaaksi. Hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksen ovat pääosin tilapäisiä, ja valtaosa alueen viitasammakolle sopivasta elinympäristöstä säilyy muuttumattomana. Poikkeamisluvan myöntämisestä ei ole edellä mainitun perusteella haittaa viitasammakon suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Poikkeamisluvan perusteena on luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin kohta 3, tarkemmin yleistä turvallisuutta koskeva tai muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syy. Itärajan esteaidan rakentaminen on tarpeen Suomen rajaturvallisuuden parantamiseksi. Esteaita tehostaa rajavalvontaa sekä tukee merkittäväällä tavalla häiriötilanteiden hallintaa

29.5.2024

rajalla. Fyysinen esteita on käytännössä välttämätön välineellistetyin tai laajan laittoman maahantulon tilanteessa. Esteita myös vähentää Suomen riippuvuutta Venäjän rajavalvonnan tehosta. Esteaidan rakentaminen on rajaturvallisuuden takia olennaista rakentaa hakemuksessa esitetyille alueelle, eikä esteaidan rakentamiselle ei ole edellä mainitun perusteella muuta tyydyttävää ratkaisua.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 78 §, 83 §
Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 9 §

LISÄTIETOJA

Tietoja tästä päätöksestä antaa tarvittaessa Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa luonnonsuojelun asiantuntija Pyry Mäkelä, puh. 029 5029 121, sähköposti pyry.makela@ely-keskus.fi

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojelun asiantuntija Pyry Mäkelä ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

LIITE

Valitusosoitus

SUORITEMAKSU

Maksutta

JAKELU Päätös

Hakijalle
Sähköisesti ilman saantitodistusta

Tiedoksi

Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Kaakkois-Suomen poliisilaitos
Imatran kaupunki
Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piiri

Sähköisesti



Valitusosoitus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Itä-Suomen hallinto-oikeuteen**.

Valittajalta voidaan periä hallinto-oikeudessa 270 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään erikseen niistä tapauksista, joissa maksua ei peritä <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>. Lisätietoa oikeudenkäyntimaksuista löytyy tuomioistuinlaitoksen sivuilta: <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>.

Valitusaika Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa **päätöksen tiedoksisaannista**. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavaan arkipäivään.

Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavalla tavalla:

- Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, sen katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä postituspäivästä, jollei muuta näytetä. Viranomaisen katsotaan kuitenkin saaneen tiedon kirjeen saapumispäivänä.
- Jos tiedoksianto toimitetaan todisteellisesti saantitodistusta tai tiedoksiantotodistusta vastaan taikka haastetiedoksiantona, käy tiedoksianto aika ilmi saantitodistuksesta tai muusta kirjallisesta todistuksesta.
- Jos päätös on annettu tiedoksi todisteellisenä sähköisenä tiedoksiantona, kuten viranomaisen sähköisestä järjestelmästä, päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun se on noudettu viranomaisen osoittamasta järjestelmästä. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä.
- Jos tiedoksianto toimitetaan yleistiedoksiantona, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä yleistiedoksiannon julkaisemisajankohdasta.

Sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- valituksenalainen päätös valitusosoituksineen alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- mahdolliset asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi

- asiamiehen valtakirja, mikäli asiamiehenä toimii muu kuin asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Toimittaminen

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa:

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite Minna Canthin katu 64

Postiosoite PL 1744

70101 Kuopio

Vaihde 029 56 42500

ita-suomi.hao@oikeus.fi

Valituskirjelmän tulee olla valitusviranomaisella viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä eli viimeistään tuona päivänä klo 16.15

Valituskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen tai lähetin välityksellä taikka lähettäjän omalla vastuulla postitse tai sähköisesti. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/>.